

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Per admixtionem, num. 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

aqua benedicta non reddit benedictam magnam aquæ quantitatem.

13. Non dissimili modo judicarem m de pretiosissima pictura , vel scriptura facta à te in vili tabula vel tela aliena ; tuum enim erit totum, cum obligatione reddendi pretium tabulæ vel telæ illius Domino. Quod si pictura esset vilior, quām tabula, certe tunc cederet, accessionis jure , Domino tabulæ , quo pacto conciliantur variæ n opiniones de simili pictura in aliena tabula variè sentientes. Vide infra §. 5 n. 6.

m Ut iudicat Castropal. de just. in genere disp. unica p. 21. n. 1. n Castrop. l. c. n. 3.

14. Quod si ejus sit generis rerum confusio , ut non possimus recurrere ad principalem , vel notabilem partem, ut si omnibus per pensis æquales essent , vel quasi æquales partes , usui erit regula, quæ mox dicetur nu-

20.

Ex his collige , quid dicendum in formatione speciei, ut loquuntur Iuristæ . Nam si v. g. ex viuis alienis exprimas mustum, sine dubio o hoc erit Domini vuarum : solum , si bona fide expressisti, dabuntur tibi expensæ; nam si mala, nihil : sicuti , in simili modo, dictum est n. 10.

o Castrop. l. c. n. 3.

Per Admixtionem.

15. Si tuum frumentum, ordeum, pecuniam, & vniuersaliter si quælibet alia mixtibilia tua, ut sunt pecora, gallinæ, boves, / quæ quando signata prijs characteribus non sunt, facile ad-

misercentur , ita ut discerni nequeant) cum meis misceam, in cuius erunt dominio ?

16. Dico, esse distinguendum modo, quo paulo ante distinximus ; vel enim admixtio facta est primò , ex vtriusque consensu ; vel secundo , casu & fortuito ; vel tertio, uno sic volente : si primo, & secundo modo, vtriusque erit cumulus, dividendus pro rata à Iudice, ea ratione , qua diximus n.

11. Si tertio modo, in quo maximè vigeat præsens difficultas , habe quatuor regulas p ; prima est :

quoties notabile quid alienum admisces tuis rebus,

in notabili item proportionaliter

quantitate sumptis , ita ut amplius

discerni ac separari non possint, (si

enim possint, non transferri dominium, certum sit, quia res, cum tunc re-

maneat distincta, & separabilis , sem-

per Domini sui est , ut dixi num 9.)

five sit frumentum q , five pecunia,

five quodcumque aliud , & animum

habeas expressum non acquirendi

dominium illius cumuli , non erit

cumulus in tuo solo dominio , sed

vtriusque , & singulæ partes remane-

bunt in dominio singulorum : esto,

quia non dignoscuntur , quæ par-

tint tuæ, quæ alterius , indiges Iudice,

vel arbitro , ad dandum singulis ex eo

cumulo, quod singulis pro rata conve-

nit. Ratio autem , quod cumulus

dictus non fiat totus tui dominij, est,

quia dominium rei de novo non ac-

quiritur sine voluntate & acceptatio-

ne ; at nunc supponimus, te non habe-

re voluntatem acquirendi , ergo non

acquiris.

17. Regu-

P Colligo ex Lefio l. 2. c. 14. n. 22. & rursus ibid. c. 20. n. 156 Silv. usura 6. c. 1. Delugo l. c. aliquae. q. Quid quid dicat Glossa apud Delugo l. c. num. 162. que solum hanc doctrinam admittit in pecunia, non vero in ceteris misfibilibus.

17. Regula secunda: si voluntatem acquirendi dominium habetas, & ex alia parte notabiles partes admisceas, ut discerni ac separari amplius res singulorum non possint, dominium totius cumuli acquiris r: ratio est, quia ex una parre jam habes voluntatem acquirendi, & ex alia te perinde habes, ac si frumentum consumperis, vel pecuniam expenderis (id enim aequivalenter facit illa confusa admixtio) & consequenter in te dominium rei transfers, cum obligatione restituendi aequivalens, sicuti parem obligationem contrahis, quando consumis.

r l. si alieni nummi, ff. de solut. l. Idem Pomponius, ff. de rei vendit. & aliibi, & communiter D.D. citati, praesertim Vasqu. de rest. c. 9. §. 2. dub. 5. num. 27.

18. Regula tertia: si voluntatem illam nec excludis, nec includis, & tamen ita eas notabiles partes misces, ut discerni & separari non possint, adhuc dominium totius cumuli acquiris. Ratio est, quia quamvis positiuam voluntatem expresse acquirendi non habeas, habes tamen implicitè, dum regeris, perinde ac si consumeres &c.

19. Semper autem dixi (notabiles partes) si enim unam parvam mensuram v. g. frumenti tui, integro plenoque horreo alterius, vel aureum unum tuum magnæ summæ alienæ

pecunia admisceas, vel contra, non fit translatio dominij, quia tunc moraliter non judicatur facta illa admixtio, cum parvum pro nihilo reputetur; remanebit ergo cumulus in dominio ejus, cuius antea fuerat, cum obligatione restituendi parvam illam partem &c.

Quanta autem hec pars esse debeat, ut notabilis vel exigua censeatur, certe non nisi prudentis judicio, ut in similibus sit, judicandum.

20. Regula quarta: si dignosci quidem possit pars tua, sed non separari, sine rei totius destructione, ut si fila tua purpurea sint admixta filis albis serici alterius, in contexta veste, tunc videndum est, quodnam sit principalius &c. modo dicto n. 11. fine.

Quid, si omnibus expensis, partes sint aequales, nec alijs principaliores? respondeo, si nec dignosci possint, nec separari, salva re, uterque dominium in solidum in eo conjuncto habebit, modo, quem in simili diximus num.

11. Quod si dignosci quidem possint, sed non separari, salva re, idemputo dicendum: fortior enim circumstantia est, non posse sine destructione rei partes separari, quam solum posse discerni; semper enim favendum est rei, ne destruatur.

21. Ex dictis vides, si religiosus partem v. g. frumenti, vel pecuniae ab amico forte illi datam ad custodiendum, misceat suis, etiam si discerni nequeat, non transferre ejus cumuli dominii in se, quia non habet voluntatem faciendi suam, illam amici partem, & consequenter, nec totius aggregati: unde clare fit, ut is non peccet

contra paupertatis votum , illam ad-
mixtionem faciendo . Vides item in
eodem casu si perit cumulus , utriusque
pro sua rata perire : nam contra , si ha-
buerit animum transferendi in se do-
minium (qui animus in religioso non
presumitur , nisi exprimatur) & pec-
casset contra votum . & sibi soli cumu-
lus periret &c. Illud noto , si admiscer-
it cum voluntate Domini , ex alio capi-
te religiosum non peccasse , saltem gra-
viter : licet enim demis , sic translatio-
nem dominij in religiosum factam es-
se , tamen cum æqualiter ex illo cumu-
lo habeat , tum ipse religiosus . tum ille
Dominus , non videtur adesse determi-
natione gravis in tali translatione mate-
riali dominij .

*De eiduntur frequentiores casus de re-
bus mixtibilibus.*

22. His ita vniuersim explicatis , af-
feram hic solutiones illorum casuum
circa res , quæ miscentur , de quibus fre-
quentior esse solet usus & dubitatio .

23. Dico primum : si fureris quam-
cumque rem mixtibilem , v. g. frumen-
tum , oleum , vinum , argentum , pecu-
niam &c. teneris ad restitutionem
quantitatis surreptæ , cum hoc discri-
mine , ut si miscueris cum tua , ita , ut
discerni nequeat . tenearis saltem ad
pretium , vel ad similem rem ; si non
immiscueris , vel ita sit mixta , ut di-
scerni & separari possit , tenearis
ad restituendam rem in indi-
viduo : ratio est , quia si cognoscibilis
perseverat , cum ea sit Domini , Domi-
no reddenda ; neque enim harum re-
rum , etiam vnoconsumptibili-

um , dominium transfertur statim ,
atque habentur ; si vero non cognosci-
bilis , tunc quia per illam mixtionem
factus est sur Dominus , satis erit , si
æquivalens restituat .

s. Sanch. l. 2. in det. c. 22. n. 34. Less.
mox citandus n. 152.

24. Si tamen extet cumulus (ad-
verti cum Lessio t) in quo est mea
modica pecunia , frumentum &c. im-
mixtum cum illo furis , licet per illam
admixtionem sur factus sit Dominus ,
tamen mihi relinquitur actio , non so-
lum in furem , sed etiam in re . id est , in
cumulo : unde ego preferri debeo , &
possum accipere ab eo cumulo , per
compensationem , partem meam . Ra-
tio est , quia id videtur consonum juri
naturali ; ut si certo sciam , ibi esse me-
um , possum meam partem accipere
quantumcumque modicam .

t. Less. l. 2. c. 20. a. n. 156.

25. Dico secundò : si fur dat mihi
bona fide recipienti aliquod mixtibile , v. g. pecuniam alienam , si deinde
mihi constet , esse alienam , nec fuisse
permixtam cum pecunijs alijs , quas
forte habebat fur , tunc statim , atque id
scio , debeo & restituere Domino (mul-
tò magis debeo restituere , si recepi ma-
la fide) sive fur remanserit potens per
aliam pecuniam solvere , quod furatus
est , sive non , dummodo de facto nolit
solvere . Ratio est , quia illa aliena
pecunia , cum discerni possit , est Domi-
ni , & ego debo ex re accepta : quando
autem res ex re accepta debetur , nihil
facit potentia vel impotentia furis ,
quia res ipsa accepta , ubique in-
venitur . Domino est restituenda . Quod
si prædictam pecuariam immiscuerim
sum